

Nr 28.

Av herr **Kajser**, *angående omarbetning av gällande reglementariska föreskrifter för riksdagen.*

§§ 12 och 23 i riksdagsordningen synas förutsätta, att riksdagen skall vara samlad i 4 månader eller att den under vanliga förhållanden skall kunna avslutas den 15 maj. Sällan torde emellertid riksdagens avslutande hava ägt rum vid denna tid. Orsakerna härtill torde vara flera. På många av dessa torde riksdagen ej kunna inverka såsom på sent inkomna kungl. propositioner m. fl., men på andra däremot torde riksdagen och dess ledamöter utan tvivel kunna inverka högst betydligt. Dit räknar jag i första hand hållandet av långa och i många fall mycket litet innehållsrika anföranden. I stället för att kort och koncist uttrycka, vad man önskar säga, söka många genom långa anföranden uppehålla tiden, det må nu vara kamrarnas eller utskottens. På enskilda sammanträden eller möten plägar ofta en viss tid bestämmas, över vilken ett diskussionsyttrande ej får hållas. Då grundlagen lägger hinder i vägen för en dylik bestämmelse i riksdagen, torde en förbättring i detta avseende endast kunna vinnas genom att riksdagsmännen bemöda sig själva att i korta ordalag säga, vad de önska säga. Detsamma gäller också den benägenhet, som flera hava, att i upprepade anföranden tala om det, som sagts i ett första.

En annan och kanske den viktigaste synes mig bestå i utskottens långsamma arbete. Detta å sin sida kan nog delvis bero på långa och upprepade anföranden, men torde hava sin huvudorsak i utskottens, åtminstone under riksdagens tidigare hälft, korta arbetstid. Utskotten börja sällan sin arbetsdag före klockan 11 f. m. Vid skolor (det må gälla universitet, andra högskolor, allmänna läroverk eller folkskolor), på affärskontor (åtminstone i landsorten) i butiker m. fl. ställen börjar dagens arbete senast klockan 8; i fabriker och industriella inrättningar mycket tidigare. Mig synes därför, att riksdagens utskott även skulle kunna börja sitt arbete klockan 8 f. m.

Nu säges emellertid, att hänsyn måste tagas till en del riksdagsmän, som hava annat arbete. Detta är visserligen sant, men av riksdagens 380 ledamöter, är pluraliteten från landsorten. Dessa få lämna allt sitt arbete och en lång tid gå här i huvudstaden och göra ingenting, uppehållna med ett eller annat val i veckan, så att de ej skola kunna lämna Stockholm och resa hem, där ofta ett stort och maktpåliggande arbete väntar dem. Enligt mitt förmenande bör hänsyn även tagas till dessa, som måste lämna hem och arbete, i lika stor grad. Antingen måste var och en, som är ledamot av riksdagen, han må vara bosatt i Stockholm eller ej, släppa allt enskilt arbete och uteslutande arbeta i riksdagen eller ock hänsyn i någon mån tagas till att den enskildes arbete ej lider alltför mycket, men då också ordnas så, att man så vitt möjligt söker taga hänsyn till alla, vilket synes mig utan stora svårigheter och utan hjälp av regeringen kunna av riksdagen själv ordnas.

Då det gällt statens tjänstemän, då har riksdagen för lönernas åtnjutande bestämt vilkor, vilka, inom parentes sagt, i många fall synas mig både olämpliga och orimliga, men då det gäller riksdagens egna ledamöter, då synes den uppfattningen göra sig gällande, att man icke blott kan sköta sitt eget arbete utan även sitta i flera samtidigt med riksdagen arbetande kungl. kommittéer på samma gång som riksdagens arbete pågår. För statens tjänstemän är i allmänhet en daglig arbetstid på tjänsterummet av minst 6 timmar föreskriven. Härtill kommer hemarbete. För riksdagens utskott torde en dylik arbetstid i utskottet väl kunna föreskrivas. Ledamöterna torde då hava god tid över att såväl i förväg sätta sig in i de frågor, som skola behandlas i deras utskott, som att följa med riksdagens arbete för övrigt.

Men det är icke blott den tid, under vilken utskotten arbeta, som synes mig böra förlängas. Det är ock viktigt, att så väl utskottens som riksdagsmännens arbete ej i onödan störes. Nu håller riksdagen en dag ett plenum för ett par val, två à tre dagar därefter nytt plenum för ett par val och så vidare. Varför skulle t. ex. ej alla val av ordinarie ledamöter i ständiga och tillfälliga utskott, talmanskonferens, kanslideputerade etc. kunna ske på en dag och vederbörliga suppleanter två dagar därefter. Partierna kunde då på en gång i förväg förbereda alla val, och om några överraskningar inträffade, hade man en mellandag att ordna upp detta före suppleantvalet. De flesta årligen återkommande val skulle då kunna vara överstökade på 6 dagar och utskotten färdiga att börja sitt arbete, så snart propositionerna eller motionerna till dem hänvisats. Onödigt torde det ock vara att under februari hålla två diskussionsplena i veckan. Utskotten kunde i stället få arbeta i fred 5 dagar i veckan.

Av vad jag ovan anført framgår, att enligt mitt förmenande ändringar av och tillägg till de reglementariska föreskrifter för riksdagen, gillade och antagna den 8 april 1868 jämte vid riksdagen år 1888 beslutade tillägg, böra göras, något varför ock deras ålder även tala. Jag får sålunda föreslå,

att riksdagen måtte besluta att låta omarbета de reglementariska föreskrifter, som riksdagen år 1868 i enlighet med § 87 riksdagsordningen antagit; samt uppdraga åt det utskott, till vilket detta ärende remitterats, att inkomma med förslag antingen till dylik omarbetning eller till vilken dylik omarbetning bör anförtros.

Stockholm den 22 januari 1916.

Fritz Kaijser.

